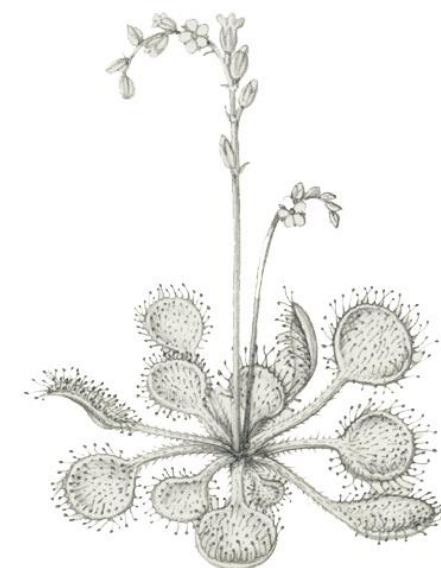

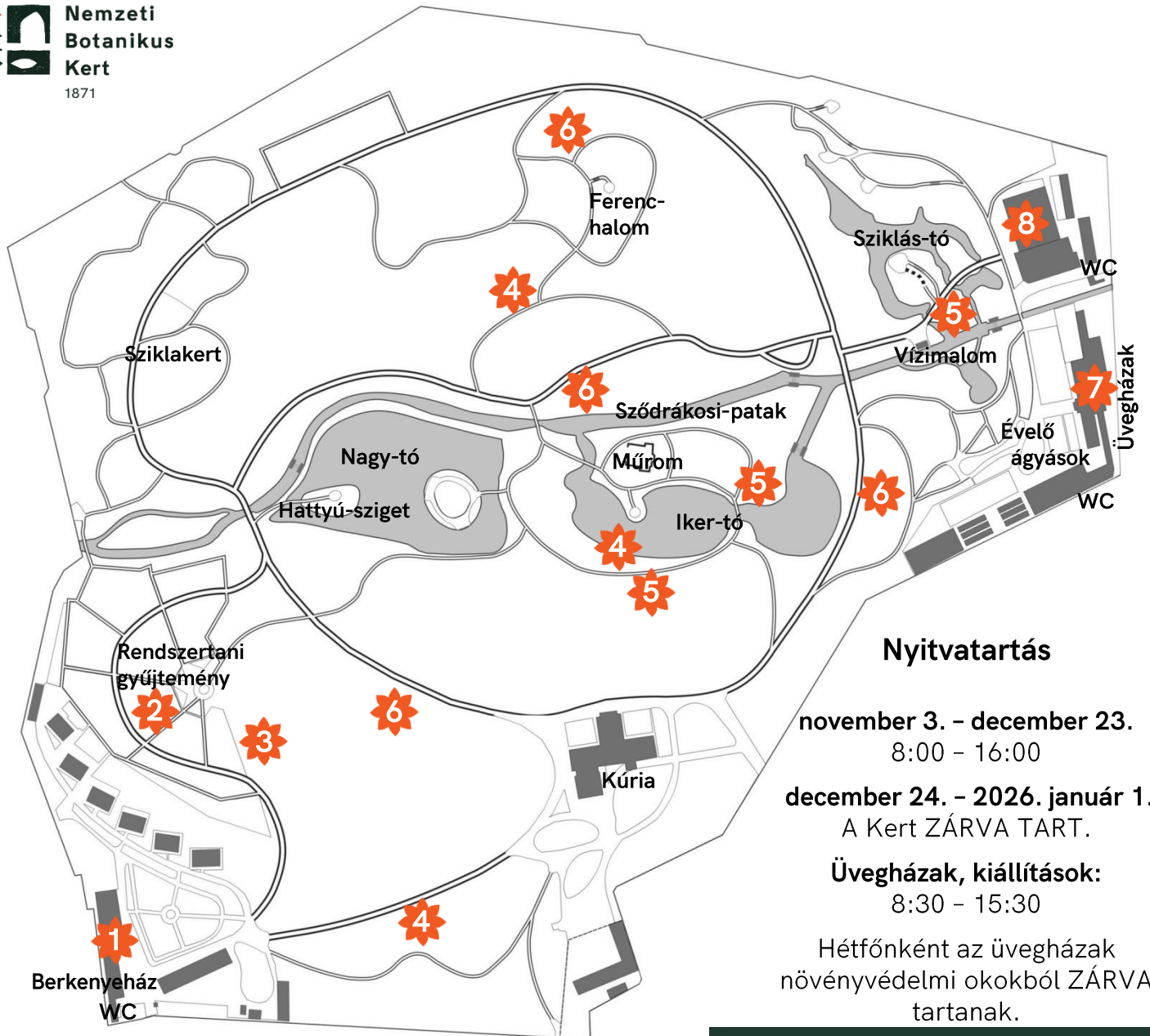
2025. december - 2026. február

A tél érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*)

Nyitvatartás

november 3. – december 23.
8:00 – 16:00

december 24. – 2026. január 1.
A Kert ZÁRVA TART.

Üvegházak, kiállítások:
8:30 – 15:30

Hétfőnként az üvegházak
növényvédelmi okokból ZÁRVA
tartanak.

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakban látványosak közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Karácsony hava, Boldogasszony hava, Bőjtőlő hava

Téli csendes a kert, de korántsem unalmas, s ha valaki olyan szerencsés, hogy hangulatos hóesésben vagy egy száraz hideg napon érkezik a kertbe, mikor a levegőből kicsapódó pára zúzmaratúkkal cifrázza a csupasz ágakat, felejthetetlen látványban lesz része. A hőmérséklet télen, mint általában egész évben, néhány fokkal alacsonyabb a környék, főleg a főváros átlaghőmérsékleténél, s néhány száraz évtől eltekintve, kertünkben hetekig hó borít mindent.

1 Sétánkat kezdetük a **Berkenyeházban**, ahol megismerkedhetünk a botanikus kertek szerepével, betekinthetünk a magbank rejtelseibe. A kiállítás rávilágít a biológiai sokféleség szerepére életünkben és megőrzésének jelentőségére. Itt tekinthető meg a Kert egyik vadgesztenyefájában talált világháborús időket idéző pisztoly is. A több évtized alatt hatástalanná korrodálódott lőfegyver – a fatörzs érintett szeletével együtt – került bemutatásra.

2 A Rendszertani gyűjteményben színes vesszőivel tűnik ki két somfaj, az egyik a **sárgavesszejű som** (*Cornus stolonifera*), a másik a **fehér som** (*Cornus alba 'Sibirica'*) mely sötétpiros vesszőjével díszít a lombhullás után. Mindkettő terjedő tövű 2-2,5 m magasra növő lombhullató cserje. Metszést nem feltétlenül igényelnek, bár 4-5 évente a megújulás érdekében érdemes eltávolítani az öreg vesszőket. Napos fekvésben a vesszők színeződése erőteljesebb.

3 A Rendszertani gyűjteményben a legnagyobb állományt alkotó bambuszunk, a **Meyer-bambusz** (*Phyllostachys meyeri*) dús lombja zöldell egész télen. A közhiedelemmel ellentétben a pázsitfűfélékhez tartozó bambuszokhoz nem csak trópusi növények tartoznak, jónéhány fajuk fagyűrű. Ezek közé tartozik a **Meyer-bambusz** is, mely egyike a legedzettebb bambuszoknak, -30 °C -ig télálló. Nádjai 10 méter magasságig nőnek, átmérőjük eléri a 7-8 centimétert. Jellegzetessége a szárcsomók alatti fehér gyűrű.

A bambuszok jó határozókulcsa a szárhüvelyük, a Meyer-bambuszé világos vörösesbíbor színű, sűrű barna pontokkal és foltokkal tarkítva. Őshazája Hunan tartomány déli vidékein, laza, nyílt erdőkben, 600 méter magasság körül van. Könnyen hasítható nádjából bútorokat, edényeket, kosarakat, mezőgazdasági társzereket, kerítésleceket készítenek. Rügye ehető, de nem tartozik a legízletesebb bambuszok közé.

4 A **közönséges borostyán** (*Hedera helix*) külön növény, ősszel kezd virágozni s csak tavaszra érnek be a fekete boggyótermések. Bőrnemű, fényes, örökzöld levelei 3-5 karéjúak, de az idősebb példányok már virágzó hajtásain épek, tojásdad alakúak. Léggyökerekkel kapaszkodó, fás szárú kúszónövény, mely ugyan nem élőködő (tehát nem szívogat vizet vagy tápanyagot a gazdanövénytől), csak támasztékot keres, de lombjával beárnyékolja a támasztékul szolgáló fát. Fontos gyógynövény, drogja görcsoldó, nyákoldó és nyugtató hatású, számarkőhőgés, hörghurut kezelésére, idegfájdalmak és fogfájás csillapítására alkalmazzák.

5 Kertünkben több helyen különleges alkotások hívogatják a látogatókat. A fiatal szobrászok egyedülálló kiállítása az idén ötödik alkalommal megrendezett **Természetművészeti Nyitott Műhely** keretében, Intézetünk és a Magyar Képzőművészeti Egyetem együttműködésében valósult meg. A Műhely célja, hogy a Botanikus Kertet összekösse a képzőművészettel, egyszerre hívja fel a figyelmet a természeti értékekre a kortárs képzőművészeten keresztül és egyúttal a természeti környezet segítségével a kortárs képzőművészetre.

6 A halkan, óvatosan sétáló látogatók sok érdekes megfigyelést tehetnek ilyenkor a **madáretető** környékén. A hat nagy etetőben, időjárástól függően, 250-300 kg napraforgómagot kínálunk tollas barátainknak. Nagy a madárforgalom: meggyvágók, pintyek, zöldikék, tengelicék, hangos verébcsoportok bukkannak fel az állandóan

jövő-menő cinkék között, míg a fakopáncsok, csúszkák inkább a felfüggesztett marhafaggyút kedvelik. Néha egy-egy énekesmadarakra vadászó karvaly, vagy sajnos házimacska okoz riadalmat az etetőknél.

7 Orchidea- és Broméliaházunk ad otthont a botanikus kerti növénygyűjtemény **rovarfogó** tagjainak. Természetes, nitrogénben szegény élőhelyeik az evolúció folyamán a nitrogén máshonnan történő beszerzésére sarkallta ezeket a növényeket. Hogy mindezt hogyan teszik? Számos módon: A természettudomány elsőként a **vénusz légycsapója** (*Dionaea muscipula*) fogási módjával foglalkozott. Levelei a főér mentén félbehajtottak, szélükön hosszú, merev nyúlványok sorakoznak. Mindkét levélfélén 3-4 hosszú érzékelőserte van, ezeket ha a rovar érinti, a növény a levél két felét hirtelen, börtönt képezve összecsukja. A **harmatfű** (*Drosera*) és **hízóka** (*Pinguicula*) fajok leveleinek felszínén számos, kis gömbben végződő nyélenülő mirigy található, amelyek ragadós anyagot választanak ki. A fánlakó **kancsóka** (*Nepenthes*) és a talajon élő **kürtvirágok** (*Sarracenia*) leveleinek működése passzív, aktív mozgást nem végeznek. Az emésztőnedvet gyűjtő, medenceszerű módosult levelek széle csúszós, lefelé álló szőrözöttség segíti a rovar emésztőnedvbe landolását.

8 A **flamingóvirágok** (*Anthurium sp.*) a Pálmaház hátsó hajóját népesítik be, és mutatják, mennyi színe és formája van azoknak a figyelemfelhívó, módosult leveleknek, ami miatt oly kedvelt szobanövényekké is váltak. Dél-Amerika trópusi esőerdőiből származnak, a kontyvirágfélék (*Araceae*) családjába tartoznak. Húsos tengelyű, apró virágokból álló torzsavirágzatukat feltűnő színű buroklevél veszi körbe. Termesztésben leginkább a Kolumbiában és Ecuadorban őshonos, s a trópusi esőerdőkben epifitonként (fánlakó életmódot folytató növény) élő **André-flamingóvirág** (*Anthurium andraeanum*) fajtáival találkozhatunk.